

LEGE

pentru aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova

nr. 112-XVI din 22.05.2008

Monitorul Oficial nr.97-98/357 din 03.06.2008

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1. – Se aprobă Concepția securității naționale a Republicii Moldova, cuprinsă în anexă.

Art.2. – Se abrogă [Hotărîrea Parlamentului nr.445-XIII din 5 mai 1995](#) cu privire la aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova și la formarea Consiliului coordonator pentru elaborarea proiectelor de legi și altor acte normative care vor reglementa construcția, pregătirea și folosirea Forțelor Armate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.35, art.399).

VICEPREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Maria POSTOICO

Chișinău, 22 mai 2008.

Nr.112-XVI.

Anexă

**CONCEPȚIA
securității naționale a Republicii Moldova**

Concepția securității naționale a Republicii Moldova este un document care reflectă evaluarea generală a mediului de securitate pe plan național și internațional în care operează Republica Moldova și care definește scopul securității naționale, liniile directorii de bază pentru securitatea națională, valorile și principiile generale ce urmează a fi protejate de statul și de societatea moldovenească.

Concepția securității naționale a Republicii Moldova este un sistem de idei care conturează prioritățile statului în domeniul securității naționale.

1. Principiile, valorile generale, obiectivele, liniile directorii de bază ale securității naționale. Amenințările, riscurile și vulnerabilitățile cu impact asupra securității naționale a Republicii Moldova

1.1. Statutul de neutralitate permanentă

Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil. Teritoriul ei este inalienabil. În conformitate cu art.11 din [Constituție](#), Republica Moldova proclamă neutralitatea sa permanentă, ceea ce presupune că țara noastră nu este parte la blocuri militare și nu admite dislocarea de trupe militare sau de armamente ale altor state și ale blocurilor militare pe teritoriul său.

Statutul de neutralitate permanentă reprezintă principiul de bază, piatra de temelie a conceptului securității naționale. Astfel, toate acțiunile desfășurate de întregul sistem de securitate națională al Republicii Moldova, îndreptate spre asigurarea securității naționale, se bazează pe acest principiu.

În acest sens, Republica Moldova depune eforturi pentru asigurarea respectării neutralității sale

permanente de către subiectele de drept internațional.

1.2. Obiectivele securității naționale și liniile directorii de bază în asigurarea securității naționale

Securitatea națională reprezintă condiția fundamentală a existenței poporului din Republica Moldova, a statului moldovenesc și este un obiectiv al țării. Obiectivele securității naționale a Republicii Moldova sînt: asigurarea și apărarea independenței, suveranității, integrității teritoriale, ordinii constituționale, dezvoltării democratice, securității interne, consolidarea statalității Republicii Moldova. Un loc aparte în acest sens revine apărării și promovării valorilor, intereselor și obiectivelor naționale. Securitatea națională nu este numai securitatea statului, ci și securitatea societății și a cetățenilor Republicii Moldova, atît pe teritoriul Republicii Moldova, cît și peste hotarele ei.

Securitatea națională a Republicii Moldova se realizează prin măsuri adecvate de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, educativă, administrativă și militară, prin activitate de informații, contrainformații, precum și prin depășirea eficientă a crizelor, în conformitate cu legislația în vigoare și cu dreptul internațional.

Calea de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, întreținerea bunelor relații pe plan bilateral, regional, participarea la cooperare multilaterală sînt factorii care fac posibilă apărarea intereselor Republicii Moldova și atingerea scopului securității naționale.

Pornind de la interesele sale naționale, precum și de la angajamentele pe care le impune procesul de integrare europeană, Republica Moldova se ghidează după următoarele linii directorii în politica sa de securitate națională:

- asigurarea respectării statutului său de neutralitate permanentă;
- restabilirea integrității teritoriale a statului, eliminarea prezenței militare străine, consolidarea independenței și suveranității statului;
- menținerea proceselor de integrare europeană într-o stare dinamică avansată;
- asigurarea dezvoltării democratice a societății și consolidarea securității ei interne;
- dezvoltarea economică și socială ascendentă a țării prin accelerarea reformelor politice, economice și instituționale, în primul rînd a celor care permit îndeplinirea criteriilor de aderare la Uniunea Europeană;
- dezvoltarea și valorificarea cît mai plenară a potențialului uman, principală resursă a țării, apărarea cît mai eficientă a intereselor și drepturilor cetățenilor săi în țară și peste hotare;
- consolidarea dimensiunii economice, sociale, energetice și ecologice a securității.

Pentru a atinge obiectivul securității naționale, Republica Moldova va asigura, de o manieră coordonată cu restul programelor și acțiunilor la nivel național, implementarea politicii sale externe, politicii de securitate și de apărare, va consolida ordinea constituțională, securitatea publică și securitatea domeniilor de importanță vitală pentru stat. Procesul de evaluare și de analiză a amenințărilor și a riscurilor cu impact asupra securității naționale constituie elementul esențial în activitatea autorităților publice și a instituțiilor competente, ceea ce determină politica statului în domeniul securității naționale. Totodată, acest proces creează condițiile necesare planificării pe termen scurt, de către executiv, a acțiunilor coordonate, care urmează a fi întreprinse în domeniile respective de către instituțiile guvernamentale.

1.3. Amenințări la adresa securității naționale

1.3.1. Conflictul transnistrean

Existența regimului separatist amplifică discrepanța din cadrul juridic unic al Republicii Moldova, condiționînd imposibilitatea acordării de asistență juridică cetățenilor Republicii Moldova din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), periclîtînd totodată cooperarea internațională judiciară în acest segment. Vor fi intensificate eforturile în vederea soluționării problemei acordării de asistență juridică cetățenilor Republicii Moldova din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), în circumstanțele garantării drepturilor și libertăților fundamentale consacrate prin instrumente juridice cu conotație internațională și europeană la care Republica Moldova este parte. Căile de soluționare a conflictului transnistrean se vor baza pe [Constituția Republicii Moldova](#).

1.3.2. Riscurile apariției unor tensiuni interetnice

Republica Moldova, fiind un stat polietic și multinațional, amenințarea apariției elementelor de

șovinism, de naționalism și de separatism este persistentă. Deși legislația țării la acest subiect este suficient de progresistă și, la moment, aceste elemente nu sînt pronunțate, se va ține cont de interesele tuturor grupelor etnice de pe teritoriul țării în promovarea politicii interne și externe.

1.3.3. Amenințarea terorismului internațional

Pe fundalul descreșterii amenințărilor de ordin militar la adresa securității internaționale, sporesc amenințările neconvenționale, în particular globalizarea fenomenului terorismului internațional și pericolul proliferării armelor chimice, biologice, radioactive și nucleare, inclusiv obținerea acestora de actorii nonstatali.

Diminuarea amenințării terorismului internațional și prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă vor fi posibile doar prin realizarea la nivel internațional a unor acțiuni coordonate și rapide, care reclamă și participarea Republicii Moldova în virtutea angajamentelor sale internaționale. Adițional la acțiunile întreprinse în contextul cooperării internaționale, Republica Moldova implementează, pe plan intern, măsuri antiteroriste.

1.3.4. Amenințările de origine economică

În virtutea amplasării geopolitice a țării și creșterii interdependenței economiei Republicii Moldova față de sistemul economic mondial, crizele economice la scară globală și regională ori instabilitatea de pe piețele străine tradiționale sau de interes prioritar pot avea un impact negativ substanțial asupra economiei țării. Factorii majori de risc de origine economică la adresa securității naționale a Republicii Moldova sînt generați de dependența excesivă și unilaterală a sistemelor autohtone electro-energetice și de distribuție a gazului natural de cele monopoliste străine, această dependență fiind totodată o vulnerabilitate internă a statului.

1.3.5. Amenințările de origine socială

Narcomania, alcoolismul, răspîndirea virusului HIV/SIDA, alte boli contagioase cu pericol sporit pentru societate, alături de migrația externă a forței de muncă și de rata scăzută a natalității, constituie o amenințare la adresa bunăstării, stabilității sociale și politice a țării.

1.3.6. Amenințările din domeniul tehnologiilor informaționale

Instabilitatea și disfuncționalitatea sistemelor informaționale pot să reprezinte amenințări accentuate la adresa securității naționale. Dezvoltarea progresivă a sistemelor electronice de informații din Republica Moldova, gradul lor înalt de interconexiune cu sistemele informaționale internaționale facilitează activitatea factorului criminogen în sfera informațională și fac să sporească vulnerabilitatea sistemelor respective, inclusiv în sferile de importanță primordială pentru securitatea națională.

1.3.7. Amenințările care derivă din activitatea umană. Factorii tehnogeni și calamitățile naturale

Amenințările care derivă din activitatea umană cu impact asupra securității naționale a Republicii Moldova sînt: degradarea mediului, exploziile și incendiile; accidentele la întreprinderile energetice, la întreprinderile care utilizează agenți radioactivi și chimici, la întreprinderile de transport, efectele transfrontaliere ale unor astfel de accidente.

Calamitățile naturale care pot determina situații de urgență în Republica Moldova sînt: cutremurele, inundațiile și alunecările de teren.

1.3.8. Amenințarea crimei organizate și a corupției

Crima organizată, inclusiv cea transfrontalieră, se îmbină uneori cu activitatea organizațiilor teroriste și cu proliferarea armelor de distrugere în masă. Persistența factorului criminogen creează condiții pentru activitatea teroristă și proliferarea de armament. În absența unui control asupra localităților din stînga Nistrului (Transnistria) și a segmentului transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, fenomenul crimei organizate devine o amenințare crescîndă la adresa securității naționale a Republicii Moldova. Acest factor de risc poate produce, de asemenea, efecte negative la nivel subregional și regional. Fenomenul corupției afectează grav securitatea economică a statului, lezează drepturile omului, subminează structurile statale și realizarea progresului social.

2. Cooperarea internațională, instrument de asigurare și de consolidare a securității naționale a Republicii Moldova

Cooperarea internațională face parte din politica de securitate a Republicii Moldova, avînd drept

scop influența asupra mediului internațional de securitate de o manieră care să corespundă intereselor naționale ale țării. Activitățile de politică externă, desfășurate în contextul implementării politicii de securitate națională, sînt orientate spre stabilirea și consolidarea unei rețele de relații internaționale și unei formule cooperative care să diminueze riscul de implicare în conflicte, fapt ce ar amenința interesele naționale, iar în cazul unui astfel de conflict, ar permite soluționarea lui prin eforturile comune cu partenerii externi.

Stabilitatea, predictibilitatea și continuitatea pozițiilor fundamentale ale politicii externe moldovenești sînt unele din precondițiile care ar permite Republicii Moldova să devină un stat european democratic, cu economie avansată și cu un nivel înalt de securitate.

Dimensiunea economică a politicii externe este privită ca un important factor suplimentar în acest context. Diversificarea zonelor de acces pentru exporturile moldovenești, asigurarea securității energetice, atragerea investițiilor străine, implementarea standardelor Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și altor standarde occidentale în comerțul moldovenesc, precum și extinderea zonelor de comerț liber se vor afla permanent în vizorul politicii externe a Republicii Moldova.

2.1. Participarea la eforturile internaționale orientate spre contracararea amenințărilor și provocărilor contemporane

Cadrul de cooperare multilaterală, oferit de organizațiile internaționale, permite abordarea și soluționarea problemelor de securitate globală și regională, fapt care contribuie la consolidarea securității naționale. Republica Moldova este obiectiv interesată în a susține activ inițiativele Organizației Națiunilor Unite (ONU), Consiliului Europei, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Comunității Statelor Independente (CSI) și ale altor organizații internaționale orientate spre prevenirea și reglementarea conflictelor regionale și interne, spre combaterea terorismului internațional, contracararea crimei transfrontaliere, prevenirea degradării mediului ambiant, prevenirea bolilor contagioase și a proliferării armelor de distrugere în masă, spre eliminarea sărăciei și promovarea dezvoltării etc.

2.2. Procesul de integrare în Uniunea Europeană

Extinderea Uniunii Europene este un factor care stabilizează sistemul de securitate europeană și lărgiște arealul geografic în care dezvoltarea democratică, politică și economică este garantată.

Procesul de integrare europeană și obținerea calității de membru al Uniunii Europene vor influența pozitiv și vor consolida securitatea Republicii Moldova, vor asigura instaurarea stabilității și prosperității în țară.

Cooperarea regională, realizată prin intermediul unor organizații subregionale, a cărei finalitate este facilitarea integrării în Uniunea Europeană, este un element suplimentar al procesului de consolidare a securității pe continent. Republica Moldova participă activ la activitățile specifice desfășurate pe linia Procesului de Cooperare în Sud-Estul Europei (SEECPE), Inițiativei de Cooperare în Sud-Estul Europei (SECI), Inițiativei Central Europene (ICE) etc., care urmăresc sporirea stabilității regionale și consolidarea stării de securitate în Europa.

2.3. Cooperarea cu Organizația Tratatului Nord-Atlantic (NATO)

Ținînd cont de faptul că țara noastră nu are ca scop aderarea la Organizația Tratatului Nord-Atlantic, relațiile Republicii Moldova cu NATO vor avea un caracter de relații pragmatice, pornind de la principiul constituțional de neutralitate permanentă a Republicii Moldova.

2.4. Cooperarea în cadrul Comunității Statelor Independente (CSI)

Cooperarea Republicii Moldova în cadrul Comunității Statelor Independente (CSI), inclusiv la capitolul securității, în limitele statutului ei de neutralitate permanentă, este importantă din considerentul asigurării unui cadru de securitate regională. Un subiect extrem de important este cooperarea în vederea asigurării securității economice, securității energetice, securității ecologice, combaterii terorismului și asigurării garanțiilor sociale cetățenilor aflați peste hotare în spațiul CSI.

2.5. Cooperarea la nivel bilateral în domeniul securității

Securitatea internațională depinde în mod direct de calitatea relațiilor bilaterale dintre membrii comunității internaționale, deși viziunea statelor și contribuția lor în acest proces este diferită. Rolul esențial în asigurarea securității internaționale îl dețin statele posesoare de resurse majore politico-militare, economice și informaționale, care influențează astfel situația atât la nivel regional, cît și la nivel

global.

Republica Moldova dorește cultivarea relațiilor de prietenie și de colaborare cu toate statele. Această poziție va fi promovată conform principiilor [Cartei ONU](#), pentru obținerea sprijinului unor alte state în realizarea priorităților naționale ale Republicii Moldova, inclusiv a celor ce țin de ridicarea standardelor de trai al populației, acordându-se o atenție sporită integrării sociale a cetățenilor ei din regiunea transnistreană. Totodată, în ceea ce privește cooperarea pe plan bilateral, accentul fiind pus pe cooperarea cu țările membre ale Uniunii Europene, cu Federația Rusă, SUA și cu vecinii Republicii Moldova, această cooperare se va construi ținându-se cont de interesele Republicii Moldova.

Modernizarea europeană a Republicii Moldova, procesul de integrare în Uniunea Europeană condiționează necesitatea dezvoltării unor relații strânse cu statele ei membre, a menținerii unui dialog activ, unui schimb de experiență, a realizării proiectelor comune. Republica Moldova se conduce de principiile cooperării deschise, constructive și ascendente cu statele membre ale Uniunii Europene, implementând standarde și practici europene în domeniul securității.

Relațiile bilaterale ale Republicii Moldova cu Federația Rusă se vor fundamenta pe [Tratatul de bază de colaborare dintre Republica Moldova și Federația Rusă](#), pe spiritul istoric de cooperare, de respect reciproc și de parteneriat între cele două state suverane. Republica Moldova își va direcționa politica spre realizarea potențialului constructiv al relațiilor bilaterale în sfera politică, economică, socială cu această țară, spre promovarea consultărilor pe probleme internaționale de securitate și a schimbului de informații.

Republica Moldova va coopera cu Statele Unite ale Americii atât în cadru bilateral, cât și în cadru multidimensional. Această cooperare implică menținerea unui dialog politic intens la toate nivelele, consultări pe probleme internaționale de securitate, schimb de informații, precum și conlucrare în vederea realizării unor proiecte în domenii importante pentru Republica Moldova.

Relațiile cu Ucraina și România, state cu care Republica Moldova are frontiere comune, vor avea un caracter de parteneriat durabil și constructiv. Republica Moldova se menține pe poziția că valorile europene comune, respectul pentru independența, suveranitatea și integritatea teritorială urmează să domine în viitor raporturile sale cu țările vecine. În context, Republica Moldova consideră importantă încheierea unui tratat de frontieră și a unui tratat politic de bază cu România. Una din prioritățile cooperării Republicii Moldova cu statele vecine o constituie asigurarea securității regionale, inclusiv pe dimensiunile economice, energetice și ecologice. Împreună cu Ucraina, va depune eforturi în vederea securizării în continuare a frontierei pe segmentul transnistrean. Totodată, cooperarea cu Ucraina și România va implica menținerea unui dialog politic intens la toate nivelele, consultări pe probleme internaționale de securitate, schimb de informații.

3. Sistemul securității naționale al Republicii Moldova, reformarea lui

Sistemul securității naționale al Republicii Moldova se definește ca ansamblu de concepte, strategii, politici, mijloace, reglementări și structuri administrative ale statului, precum și ca ansamblu de instituții ale societății care au rolul de a realiza, a proteja și a promova interesele naționale ale țării. În același timp, sistemul securității naționale al Republicii Moldova este un mecanism de interacțiune între componentele pe care le include, bazat pe interesele naționale și pe valorile societății moldovenești, menit să asigure realizarea obiectivelor strategice ale țării, determinate de liniile directorii ale politicii de securitate națională.

Republica Moldova pornește de la înțelegerea că are nevoie de un sistem de securitate națională bazat pe un cadru instituțional definit cu claritate prin acte normative relevante și pe un personal de înaltă calificare, ce va funcționa în conformitate cu legislația în vigoare. Acest cadru instituțional îl constituie sectorul securității naționale al Republicii Moldova.

Din sectorul securității naționale al Republicii Moldova fac parte instituțiile de stat cu atribuții în domeniul securității statului, care activează în temeiul legislației Republicii Moldova și care au ca obiectiv îndeplinirea sarcinilor de protecție a cetățenilor și a statului. Sectorul securității naționale este responsabil de realizarea scopului securității naționale.

Datorită caracterului multidimensional al securității, funcționarea sectorului securității naționale este

influențată de factori care determină mediul de securitate și de activitate a organelor din domeniile de importanță vitală pentru stat.

Reformarea sectorului securității naționale al Republicii Moldova reprezintă un proces complex continuu, cu efect atât asupra instituțiilor de stat, cât și a societății în ansamblu. Acest proces include componentul politic, militar și de apărare, componentele de politică externă, de informații și de contrainformații, de ordine constituțională și de justiție, componentul economic, financiar, energetic, industrial, componentele de comunicații și infrastructură, de protecție socială, componentul ecologic, care sînt interdependente.

Procesul de reformare a sectorului securității naționale pornește de la premisa că Republica Moldova are nevoie de stabilitate și de securitate suficientă pentru asigurarea dezvoltării statului, de o permanentă dezvoltare economică pentru a se asigura o stare durabilă de securitate și stabilitate. În procesul de realizare a reformei sectorului securității naționale al Republicii Moldova, va fi încurajată participarea societății civile, mass-mediei, organizațiilor de apărare a drepturilor omului și organismelor internaționale relevante.

Procesul de reformare a sectorului securității naționale include în particular, dar nu și exhaustiv: sporirea eficienței sectorului securității naționale, care se ghidează după necesitățile, liniile directorii și scopul securității naționale; consolidarea capacității de reacție a sectorului securității naționale la schimbările mediului de securitate la nivel național și internațional; asigurarea controlului civil asupra sectorului securității naționale; consolidarea legitimității sectorului securității naționale; redimensionarea calitativă și cantitativă a sectorului securității naționale, în felul în care va face posibilă planificarea activității și alocarea resurselor pentru acest sector în conformitate cu prioritățile societății moldovenești; prevenirea eficientă a situațiilor de conflict, de criză și de urgență; reunificarea țării.

Instituirea mecanismelor unui control civil eficient asupra forțelor armate și asupra întregului sector de securitate națională, precum și crearea unor instrumente adecvate de formare a bugetului sectorului securității naționale constituie obiective ale procesului respectiv de reforme.

Reforma sectorului securității naționale trebuie să ia în considerare procesul de reglementare a conflictului transnistrean și restabilirea suveranității și integrității teritoriale a țării; necesitatea sporirii încrederii dintre Chișinău și Tiraspol, pentru a se face pași concreți în vederea asigurării libertății de circulație, inclusiv prin lichidarea posturilor structurilor de forță instalate în zona de securitate fără acordul Comisiei unificate de control; anularea restricțiilor privind libera circulație a persoanelor oficiale și a celor cu funcție de răspundere; elaborarea și implementarea în comun a proiectelor în domeniul restabilirii și modernizării infrastructurii, în primul rînd în sfera transporturilor și căilor de comunicație; soluționarea problemelor de ordin social și umanitar, inclusiv a celor care țin de funcționarea instituțiilor de învățămînt; crearea unor condiții normale de viață și de activitate pentru cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului; efectuarea pe etape a unor măsuri în domeniul demilitarizării și al dezarmării, promovarea programelor de reconversiune și de reintegrare socială a militarilor.

4. Elementele Strategiei securității naționale

După adoptarea prezentei concepții, va fi elaborată și aprobată Strategia securității naționale, în care se vor descrie căile de atingere a stării de securitate națională, mecanismele de cooperare între componentele sistemului securității naționale, instrumentele de coordonare a activității sectorului securității naționale și instituțiilor cu responsabilități în domenii aparte ale securității, procedeele de finanțare a sectorului securității naționale și etapele de reformare a sistemului securității naționale al Republicii Moldova.

Strategia securității naționale va servi drept bază pentru elaborarea Strategiei militare naționale, Strategiei de informare publică pe probleme de securitate națională, altor strategii sectoriale în domeniul securității naționale.